

ПРИТЧА ПРО ЛЮДИНУ, ЯКІЙ ДОРУЧИЛИ ЗА ЛІСОМ ДИВИТИСЯ

Ю. Бенгус

Мешканцям одного Великого Міста пощастило. Прямо в межах Міста зберігся чудовий дубовий ліс. Удень там співали дрозди й малинівки, вечорами заливалися солов'ї, по ночах ухали сови. Над галявинами в нічному небі носилися кажани, а на землі шерхотіли звичайні миші й полівки, за ними ганялися шустрі ласки, тупотіли й фиркали їжачки. Навесні в залитому сонцем лісі (поки вікові дуби ще не покрилися листям) усе змінювалося: білий килим снігу змінювався синім килимом проліски, потім — фіолетовим килимом рясту й медунки, через тиждень — жовтим килимом вітрогонки. А місцями цвіли занесені до європейських червоних списків жовті тюльпани й рідкі примули. На весняному сонечку грілася рідка, отруйна, але дуже полохлива й обережна чорна гадюка Нікольського (вона трапляється тільки на околицях Міста й занесена до Червоної книги). Мешканці Міста чомусь її дуже побоювалися, хоча ще жоден із них від цієї полохливої гадюки не постраждав, а скільки гадюк постраждало від зустрічі з людьми — не порахувати. Попутно діставалося й безногій лісовій ящірці — веретільниці (вона виявилася винною в тому, що схожа на змію). Коли розпускалися дуби, між ними, порушуючи всі відомі закони аеродинаміки, літали жуки-олені (до речі, найбільші жуки Європи, і теж із Червоної книги). У небі, над великими дубами носилися із пронизливими лементами зграйки серпокрильців. А скільки грибів несли з лісу мешканці Міста після дрібних осінніх дощів!

Звісно, такий чудовий ліс не можна було залишити без догляду. І доручило міське начальство одній людині за лісом дивитися, порядок у ньому наводити. А людина ця, треба сказати, була працюючою й відповідальною, до дорученої справи ставилася серйозно й із завзяттям. Пішла вона до лісу подивитися — чи все там у порядку?

Перше, на що вона звернула увагу, були хворі й усохлі дерева з дуплами. «Непорядок у лісі», — вирішила людина й дала команду забрати ці дерева, щоби хвороби по лісу не розносили й інші дерева не заражали. Забрали люди ці дерева, а разом із ними зникли з лісу стрижі, сови й крутиголовки, які гніздилися в їхніх дуплах, а також занесені до Червоної книги кажани, які вдень у них ховалися.

«Краще стало в лісі», — подумала людина, але помітила, що місцями лежать і гниють повалені вітром дерева. «Потрібно забрати це неподобство з нашого лісу!» — подумала людина. Сказано — зроблено: забрали люди повалені гниючі дерева з лісу, а разом із ними зникли з лісу жуки-олені, личинки яких по кілька років росли в них, поїдаючи гниючу деревину, жуки-усачі (теж занесені до Червоної книги) і безліч іншої живності, якою харчуються дятли й інші птахи.

«Краще стало в лісі! — подумала людина. — От тільки купи сушняку лежать то там, то тут. Не годиться!» Знову дала вона команду, прийшли до лісу працівники із граблями й вигребли з лісу всі сухі гілки. А разом із сушняком зникли з лісу мишки й полівки, ласки й гадюки з веретільницями, які в купах сушняку ховалися, і їжачків у лісі також не стало.

А людина ходить по лісі, милується своєю роботою й думає: «Забагато в лісі чагарнику різного, заважає він гуляти, та й мало хто може в кущах сховатися!» Скомандувала вона — і робітники із сокирами та гілкорізами цілий місяць купці в лісі рубали та в купи звалювали, а потім спалювали. Вичистили люди ліс від чагарнику, а разом із кущами зникли з лісу дрозди, які в розвилках кущів гнізда вили, перестали співати травневими вечорами солов'ї та малинівки (не вміють вони гнізда на деревах вити!). Але не помічає людина, як порожніє ліс, навпаки — радіє: «Далеко видно тепер у лісі, і ніде тепер сховатися різним порушникам порядку».

Гуляє людина по порожньому лісі й нову думку думає: «Скільки сухого листя навколо, раптом підпалить їх зловмисник — от лихо буде! Треба прибрати все сухе листя з лісу». І знову скомандувала людина своїм слухняним помічникам — і вигребли вони з лісу все сухе листя та й вивезли його на смітник. Чисто стало в лісі, та от лихо — у першу ж зиму не перезимували без теплої ковдри із сухого листя квітки-первоцвіти. Вони з осені готувалися до цвітіння, заготовили вже бутончики й молоді листочки у своїх цибулинках і бульбах, але взимку сніг випав не відразу, ударили сильні морози, промерзла без листя земля й загинули первоцвіти.

Ходить людина по лісі, дивиться по сторонах: «Порядок у лісі, чистота, далеко видно!» От тільки

Увага! Новинка!

Бажаєте швидко, якісно та цікаво підготувати учнів до ЗНО?

Сучасні діти — сучасний підхід!

Пропонуємо нові диски від ВГ «Основа» — «Електронний тренажер. Готуємося до ЗНО»

На диску містяться:

1. Тестові завдання:

- 460–600 унікальних завдань, згрупованих за темами.
- У кінці виведена кількість правильних та неправильних відповідей, кількість набраних балів, а також перелік питань з помилками.
- Зручний та зрозумілий інтерфейс.

2. Симуляція ЗНО:

- 60 завдань, згрупованих із різних тем.
- За повторного проходження тесту завдання змінюються.
- Таймер.

Очікуйте незабаром!

Код	Назва
20ЕТГ1*	Українська мова
20ЕТГ4*	Хімія
20ЕТГ5*	Біологія
20ЕТГ6*	Історія України

Ціна
69,00

Ваші учні зможуть якісно підготуватися та впевнено відповідати на всі питання іспиту!

Замовлення можна зробити:

за тел.: (057) 731-96-35; на сайті: <http://book.osnova.com.ua>;

за e-mail: pochta2@osnova.com.ua;

за смс, надісланим на номер (067) 572-30-37;

за адресою: ВГ «Основа»,

вул. Плеханівська, 66, м. Харків, 61001.

Вартість поштової доставки — 12,95 грн.

ОСНОВА
ВІСНИК

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ РОБОТИ .....

лісу-то й не залишилося — залишилися тільки дерева. Птахи не співають, жуки не літають, мишки не шерхотять, змії та ящірки не повзають, їжачки не фиркають, квітки-первоцвіти не цвітуть. Без опалого листя і чагарнику змінився мікроклімат у лісі, став пересихати верхній шар лісового ґрунту. Почали страждати від весняної й літньої посухи дерева з поверхневим корінням — клени, берези, горобини, липи. Загинула грибниця на коріннях дерев — мікориза, яка додатково постачала коріння дерев водою й мінеральними речовинами. А незабаром в ослаблених дерев нові проблеми почалися. То листовійка розмножилася, все листя з дубів об'їла, то пильщик на ясен напав. А птахів лісових, які листовійками та пильщиками харчувалися, у лісі вже немає. Порвалися харчові ланцюжки, зруйновані екологічні зв'язки. В об'їдених, ослаблених дерев почали всихати верхівки, а незабаром на них напали стовбурні шкідники — жучки-лубоїди й короїди. Почали дерева гинути одне за одним.

Як же так? Адже людина намагалася, робила все, щоб у лісі краще було, а ліс знищила, хоча сама цього й не зрозуміла. І людина ця наша — гарна, старанна, роботяща, порядок і чистоту полюбляє. Виявляється, їй не вистачало знань про те, що ліс — це складна система, в якій за мільйони років склалися тисячі різноманітних зв'язків між безліччю тварин і рослин. Ця павутина зв'язків проходить через увесь простір лісу, забезпечує розмаїтість його мешканців, здоров'я й усталеність усього лісу. Кожне наше втручання обриває павутинки зв'язків, і з прекрасної фрески лісового життя відвалюються шматки штукатурки з малюнком, залишаючи нам дедалі більше порожнечі.

Хто ж винний у всьому цьому? По-перше, міське начальство, яке доручило важливу справу хоч і гарній людині, але не фахівцеві. По-друге, її помічники, які бездумно виконували помилкові вказівки. По-третє, учителі, біологи, ботаніки й зоологи, які не навчили мешканців міста простих правил екології. Але головна провина — на жителях міста, які байдуже дивилися на загибель лісу й не втрутилися.

Якщо кому-небудь здасться, що цю історію написано про його місто, значить, проблема дійсно існує. А так хочеться, щоби ця історія залишилася вигадкою на папері, а в наших лісах співали птахи, вечорами літали кажани й сови, а в сушняку шерхотіли мишки й фиркали їжачки...

Дай нам Бог мудрих людей, щоби за нашими лісами та парками дивилися й дурниці екологічних не робили.